

Länsstyrelsen
Miljoplanering.stockholm@lansstyrelsen.se

Remissvar angående Regional handlingsplan för grön infrastruktur i Stockholms län_

Dnr KS18/55

Sammanfattning av ärendet

Enheten för naturvård på Länsstyrelsen Stockholm har på regeringens uppdrag tagit fram ett utkast till "Regional handlingsplan för grön infrastruktur i Stockholms län". Förslaget har gått ut på remiss. Ekerö kommuns inställning är att den föreslagna remissen inte är tillräckligt genomarbetad varken vad gäller behovet av grön infrastruktur, möjligheterna och konsekvenserna av ett genomförande eller hur denna ska förvaltas. Ekerö kommun avser därmed att avstryka förslaget.

Motivering till att remissen avstryks.

Länsstyrelsen i Stockholms län har på regeringens uppdrag tagit fram en handlingsplan för Grön infrastruktur för bevarande av biologisk mångfald. Ekerö kommun, liksom övriga kommuner, har beretts möjlighet att yttra sig över en preliminär plan.

Inledningsvis anges att grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden och anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela samhället.

Man kan dock ifrågasätta på vilka grunder som denna "infrastruktur" verkligen är nödvändig för den biologiska mångfalden och miljön samt vilka avväganden som gjorts angående effekterna för införandet. Det finns redan idag ett system för att hantera dessa frågor.

Det system som i dag främst gäller för bevarande av biologiska, geologiska, rekreativa och landskapsestetiska värden baseras på inventeringar av natur och i första hand användning av miljöbalken och allmänna medel från främst Naturvårdsverket men också kommuner och landsting. Det finns också andra former för skydd av värdefull natur. I länet finns det enligt utredningen två nationalparker, 321 naturreservat (89 kommunala) och 138 naturminnen.

Härtill finns det 209 naturvårdsavtal, ett 50-tal fågelskyddsområden och 235 Natura 2000-områden. Dessa skyddade områden omfattar totalt c:a 9 procent av landarealen. I Ekerö kommun finns bland annat de betydelsefulla områdena Lovö, Väsby och Eldgarnsö som naturreservat. Till detta kommer bland annat skyddade kulturmiljöområden, frivilliga skydd och små objekt som har generellt biotopskydd. Över Ekerö kommun finns det dessutom 19 lager skydd som gäller exempelvis strandskydd och riksintressen. Det finns idag inte en kvadratcentimeter av Ekerö kommun som inte är skyddad i någon form. De flesta områdena är skyddade med mer än fyra, fem lager på varandra.

En viktig grund för samhället beskrivs de gröna kilar som pekats ut i RUFSArbetet. En av dessa är "Ekerökilen" som omfattar nästan hela ö-serien Ekerö, Munsö, Adelsö. Andra viktiga underlag i arbetet med den gröna infrastrukturen är de olika riksintressen som omfattar stora delar av Ekerös öar och som överlappar varan.

Kommunen är införstådd med att dessa dokument skall beaktas i den regionala handlingsplanen men av utredningen framgår inte på vilket sätt de kan påverka den praktiska användningen och den fysiska planeringen av mark och vatten. Kommunen betraktar de angivna riksintressena som planeringsunderlag. Dessa frågor bör utredas i det fortsatta arbetet med handlingsplanen och då i samråd med kommunen.

Ett huvudsyfte i arbetet med bevarande och vård av den gröna infrastrukturen är att skydda praktiskt taget alla nyckelarter och deras livsmiljöer och därtill behålla arternas förmåga att sprida sig till näraliggande områden med samma biotoper och arter. Avståndet till dessa områden är beroende av den aktuella artens egen förmåga till spridning. Arternas områden avgränsas som "värdekärnor" och "värdestrakter". På detta sätt blir det ett stort antal spridningskorridorer i det så kallat vardagslandskapet. Teoretiskt är detta arbetssätt kanske möjligt för att nå bevarandemålet, men är det praktiskt inte genomförbart. Ekerö kommun anser att det återstår en hel del frågetecken som måste besvaras i utredningens fortsatta arbete. Detta rör exempelvis vilka de juridiska möjligheterna är, vilka ekonomiska möjligheter som erfordras och vilka myndigheter som ska ha ansvar för inventeringar och uppföljning av skydd och vård. Frågan är också om avsikten är att genomförandet av detta system för art- och biotopskydd skall baseras på frivilliga överenskommelser mellan landsting och kommun på ena sidan och markägare/arrendatorer på andra sidan. Det är således angelägna frågor innan man eventuellt går över till det nya systemet för bevarande av biologisk mångfald.

Betydelsen av den i dag förhållandevis stora skyddade arealen för biologisk mångfald och friluftsliv har knappast belysts i utredningen och några rekommendationer eller förslag om fortsatt arbete på detta "traditionella" sätt

anges inte. Utredningen hänvisar inte heller till den omfattande bevarandeplanering som finns i riksomfattande inventeringar av värdefull natur som utförts av Naturvårdsverket tillsammans med alla länsstyrelser, exempelvis Ängs- och Hagmarksinventeringen, Urskogsinventeringen, Ädellövskogar, landsmiljöer i kust och skärgård, Myrskyddsplan och Nationalparksplan för Sverige. I dessa utredningar finns ett omfattande material som bör användas i stället för Grönstrukturen. Lika märkligt är det att utredningen inte heller hänvisar till eller tar vara på den kunskap om skyddsvärd natur som finns i det omfattande och innehållsrika Naturvårdsprogrammet för Stockholms län. Ett viktigt dokument är också "Tätortsnära natur" där alla kommuner deltog. I utredningen har man inte heller uppmärksammat de kommunala naturinventeringar som finns, exempelvis "Skyddsvärd natur i Ekerö kommun". Naturligtvis måste all denna kunskap tas till vara i utredningens fortsatta arbete.

Då vi inte ser att remissen lagt fram underlag för att påbörja ett arbete med grön infrastruktur förutsätter kommunen att det gällande systemet för skydd av natur och friluftsområden kommer att fortsätta. Det är nödvändigt att utredningen närmare jämföra de två s.k. systemen, deras för- och nackdelar. Frågan som måste ställas är vad som är möjligt, rimligt och realistiskt?

I utredningens inledande avsnitt ges exempel på flera intressanta och bevarande värda arter med sina biotoper. Det är en mycket lärorik och inspirerande läsning, liksom många andra faktaavsnitt i utredningen. Vad gäller arter och deras skyddsvärden framgår att länet skall i hög grad prioritera skyddet av ek/ekskogar och tall/tallskogar eftersom man anser att länet har ett övergripande ansvar för dessa arter. Detta skall beaktas i arbetet med den Gröna strukturen och i den fysiska planeringen. Även om vi i kommunen tycker att det är trevligt med gamla ekar och med alla arter de hyser så har vi svårt att se hur kommunen kan ta det övergripande ansvaret och därtill se hur kommunens enstaka träd skall i planeringen knytas samman med ekbestånden i Stockholms stadsnationalpark. Skrivningen i utredningen bör därför ses över. På samma sätt bör kommunen inte ha ett övergripande ansvar för tallskog. Ansvar för hållmarkstallskog bör läggas på skärgårdskommunerna medan det övergripande ansvaret för ek/ekskogar bör läggas på Östergötlands län.

Förlusten av ängs- och hagmarker är ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden i Ekerö kommun. Orsaken till detta är i första hand minskat antal betande nötboskap och försämrade ekonomi. Det är därför angeläget att öka de riktade miljöstöden. Här behövs också en regional strategi för vård av dessa marker baserat på bl.a. på en inventering och planering för skötsel och vård. Detta måste betonas särskilt i utredningen.

Förutom argumenten för bevarandevärden och motiven för grön infrastruktur är det önskvärt att utredningen också pekar på behov av mark för bebyggelse, jordbruk, skogsbruk och kommunikation och redovisar exempel på problem och möjligheter till avvägningar mellan olika intressen. Det är också angeläget att förslagen i utredningen inte strider mot varandra. Som exempel på detta kan nämnas att det i ett avsnitt anges vilka negativa konsekvenser jordbruket kan ha på miljön medan det i ett annat avsnitt i skrivningen betonas att jordbruket/jordbruksmarken skall bevaras.

Utöver kommunens ovan angivna synpunkter finns det önskemål om några förtydliganden och kompletteringar i utredningens slutliga skrivningar:

- En något mera utförlig beskrivning av behovet av Grönstruktur och handlingsplan.
- Redovisning av hur den praktiska och juridiska avgränsningen av värdekärnor och värdeotrakter skall ske.
- Ansvarsfördelning och personalbehov vid eventuella genomföranden.
- Ansvarsfördelning och omfattningen av investeringsbehov.
- Markägarens rätt, skyldigheter men också möjligheter.
- Uppskattning av kostnader och kostnadsfördelning av föreslagna uppdrag.
- En samhällsekonomisk analys
- En samlad redovisning över kommunernas del i det framtida arbetet.

Sammanfattningsvis kan Ekerö kommun konstatera att den föreslagna remissen inte är tillräckligt genomarbetad vare sig vad gäller behovet av en grön infrastruktur, möjligheterna och konsekvenserna av ett genomförande, samt hur denna ska förvaltas.

För Ekerö kommun den 8 maj

Adam Reuterskiöld (M)
Kommunstyrelsens ordförande